

Dones Mentores Memòria d'activitat 2022

DONES
mentores

DONES MENTORES

MEMORIA D'ACTIVITAT 2022

Al 2022 Dones Mentores va celebrar el 5è aniversari de la seva fundació. Com us presentem en aquesta memòria d'activitats, des del 2017 a Dones Mentores treballem des d'un diagnòstic de necessitats no cobertes, incorporant mentores als processos de sortida de les violències masclistes d'altres dones. Ho fem principalment:

- *Perquè és un model que hem conegut i estudiat a Dinamarca i sabem que és innovador.*
- *Perquè és un model que incorpora la experiència i potencial de les supervivents de violències masclistes. Perquè les situa com peces centrals en els processos de sortides d'altres dones en vulnerabilitat per violències masclistes.*
- *Perquè el major impacte social entre persones s'aconsegueix des d'aproximacions de igual a igual, és a dir horitzontals.*
- *Perquè és un programa de suport perfecte als equips de professionals de la xarxa d'atenció especialitzada.*

Des que vam començar a treballar mentoria contra les violències masclistes, no hem parat. Hem construït un model que compta amb les dones. El primer reconeixement ha vingut d'elles, proposant-se voluntàriament per ser formades en mentoria i formar part del programa.

El segon reconeixement ha vingut de les institucions i els equips d'atenció especialitzada. Des de 2017 hem treballat per associacions de dones resilients i supervivents, institucions locals, supralocals, per la Generalitat i el Servei d'Ocupació de Catalunya. Hem compartit casos i coneixement amb les professionals de la xarxa i hem pogut avaluar impacte conjuntament. Els i les professionals avalen la nostra feina i deriven mentorades perquè veuen l'impacte que té i com societat civil i serveis poden col·laborar de manera òptima.

Aquest any 2022, hem tingut l'honor de rebre el Premi Llegat Valldejuli, que atorga la Societat econòmica barcelonesa d'amics del país (SEBAP). Aquest premi distingeix, des de l'any 2012, l'entitat no lucrativa del tercer sector que més hagi destacat en l'atenció de persones en vulnerabilitat. En l'edició d'enguany, l'entitat reconeguda ha estat la nostra.

Ens ha honorat rebre el premi Llegat Valldejuli perquè un tercer reconeixement en forma de premi ens sembla la millor manera d'arrodonir els cinc anys de trajectòria que portem. Necessitem més recursos econòmics per fer front a reptes del projecte, i també per abonar despeses de les mentores (i mentorades) que voluntàriament es presten per aquesta feina de valor.

En nom de l'Associació Dones Mentores vull agrair de tot cor l'esforç, la generositat i el compromís de tots aquelles persones i entitats que ens estan ajudant en la lluita contra la violència masclista.

Barcelona, gener de 2023

Lores López

Presidenta Dones Mentores – Emakume Mentoreak

DONES MENTORES EN BREU

Xarxes de mentores contra les violències masclistes

QUI SOM: L'ASSOCIACIÓ DONES MENTORES

Dones Mentores-Emakume Mentoreak és una associació sense ànim de lucre que treballa per la erradicació de les violències masclistes aplicant mentoria amb perspectiva de gènere. Va ser fundada a Barcelona l'any 2017 per Lores López, impulsada per la convicció que ningú entén millor la lluita, les necessitats i les esperances d'una víctima de violència masclista que una altra víctima.

La mentoria per part de dones voluntàries amb experiència de violència de primera mà és la manera més eficaç d'ajudar a altres dones supervivents vulnerables a assolir la independència econòmica i emocional i a convertir-se en membres plenament actius de la societat.

La nostra missió és reunir dones que han patit violència masclista i posar la seva experiència com a supervivents al servei d'altres dones en vulnerabilitat. Amb aquesta finalitat, creem i donem suport a xarxes de dones mentores especialment formades, que treballen amb les víctimes en àrees d'impacte social i en estreta col·laboració amb els serveis socials nacionals i regionals.

A Dones Mentores millorem la intervenció especialitzada vers les violències masclistes, tant en les fases de prevenció i atenció com en la restitució social. Ho fem des d'un enfocament feminista, promovent la participació social i l'horitzontalitat. Hem co-creat un model d'èxit inspirat en el programa *KVINFO Mentornetvaerk* del Danish Center for Information on Gender.

Tot i ser una entitat jove, l'impacte de Dones Mentores ja ha estat reconegut tant per l'Ajuntament de Barcelona (2020) com pel Premi Valldejuli (2022) com el millor projecte d'impacte social de Catalunya. Actualment ja hem col·laborat amb els serveis socials de Catalunya, Madrid, Euskadi i Navarra.

QUÈ FEM: EL NOSTRE MÈTODE

Proposem un model de mentoria bidireccional, on les mentores construeixen comunitats i forgen connexions, tot seguint les directrius de l'Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere (EIGE). Les sessions de formació de mentores ofereixen un assessorament individualitzat, dirigit i sense jutjar, centrat en les necessitats i aspiracions de la dona, per acompanyar-la en el seu camí cap a la autonomia. El nostre model de mentoria és eficaç, de baix cost i fàcil de difondre i ampliar.

El nostre objectiu final és aconseguir un impacte sistèmic a través de la introducció i adopció progressiva del mètode Dones Mentores i de les pràctiques de mentoria en xarxa. El mètode de mentoria Dones Mentores inclou dos tipus d'activitats principals:

- **Formació i capacitació dels serveis socials** de l'administració encarregats de l'atenció a les víctimes de violència de gènere en el territori. Això inclou la creació d'un dipòsit de recursos en línia de codi obert per als serveis socials i per a la futura difusió i formació.
- **Formació en mentoria amb perspectiva de gènere**, impartida a grups reduïts de dones. També obtindran oportunitats de creació de xarxes, desenvolupament de capacitats i informació valuosa en les etapes clau tant per mentores com per mentorades.

ELS NOSTRES OBJECTIUS

El marc legislatiu actual d'abordatge de les violències masclistes i el sistema d'atenció especialitzada són un dels més grans èxits del nostre país a tots els nivells; local, supra-local i nacional. És igualment essencial en l'acció social i comunitària.

Les institucions compten amb equips cada vegada més formats i les dones són ateses per professionals especialitzades que intervenen transversalment des d'un coneixement profund de la violència, els seus enfocaments i efectes. Tot i així, algunes veus s'han alçat i veuen mancances en el sistema, ja que es tracta d'un model basat en la verticalitat (professional- usuària). Les dones que transiten pels sistemes d'atenció, conclouen llurs processos de recuperació de les violències i es desvinculen dels serveis. Són molt poques les consultades sobre el seu desig de reintegrar part de l'aprenentatge i experiència adquirides.

Pel que fa els serveis de professionals, han de circumscriure la seva actuació a límits -horaris, acció professional, espai físic- que dificulten fer acompanyaments quan aquests esdevenen necessaris, la qual cosa minva la qualitat en la intervenció. Aquesta manca d'inclusió de l'experiència horitzontal de les supervivents, n'és una constant detectada pels equips d'atenció a les dones.

En fòrums a nivell nacional i internacional transcendeix la idea que es necessita "quelcom més" per acompanyar-les en llurs processos de sortida de les violències masclistes i es detecta certa fatiga del model. A més, s'observa que no es poden fer intervencions efectives sense incorporar elements de capacitació personal que passin per adaptar el model a la persona i no només de la persona al model.

El model de Dones Mentores

El projecte de mentoria social amb perspectiva de gènere que us presentem, participa de dos objectius importants per la societat del segle XXI: per una banda, és un model d'intervenció específicament dissenyat per millorar l'abordatge de les violències masclistes via mentoria i per l'altra, és un projecte de caràcter comunitari que treballa des de l'empoderament col·lectiu. No es pot fer transformació social sense la societat.

El model de mentoria amb perspectiva de gènere que proposem incorpora elements qualitius diferenciats en la intervenció amb dones que pateixen violències masclistes. Annexa elements de flexibilitat en l'atenció a dones sense haver de canviar els sistemes ja dissenyats, però millorant-los. Es pot afirmar això perquè via mentoria, les intervencions són més globals i integrades en tots els aspectes de les vides de les dones, dins i fora els serveis. En un moment de professionalització dels equips tècnics, fruit d'un cos jurídic d'atenció especialitzada integral, aquest projecte representa un pas més que contextualitza l'experiència adquirida, posa en valor els processos de superació i supervivència i treballa de manera horitzontal i multi-direccionalment.

El projecte que desenvolupa l'Associació s'enfoca en els processos de superació de les violències masclistes i les mentores supervivents, com protagonistes i peces centrals als acompanyaments d'altres dones. Acompanyar dones en situacions de violència masclista per part de les dones supervivents és l'objectiu d'incloure des de la completa convicció que ningú no pot entendre millor una dona que pateix violència, que una altra que ha passat per la mateixa experiència vital.

Però proposem com millora d'empoderament comunitari, construir **xarxes mixtes de mentores des del punt de vista de la violència**; afegir dones mentores que no han passat per situacions de violència masclista, però que tenen sensibilitat de gènere i vulguin participar. La seva capacitat d'acompanyar des del reconeixement del que significa ser dona a un sistema patriarcal, esdevé palanca de transformació i participació comunitària de fort impacte. Aquests n'és un dels actius del programa de mentoria que presentem i què, a la vegada, fuig de l'estigmatització que per moltes suposa haver patit violència. Ni víctimes, ni supervivents; totes són mentores i totes posen la seva experiència al servei dels acompanyaments des d'aquesta significació.

La mentoria és el procés pel qual una persona ajuda una altra a assolir els seus objectius a través del suport i l'orientació. Etimològicament el terme és antic, ja que prové del grec; Μέντωρ (mentor), esmentat per Homer en l'Odissea. Ulisses es prepara per anar a la guerra de Troia i confia a Μέντωρ la cura i l'educació del seu fill, Telèmaco, futur rei d'Ítaca. El mentoring empresarial és un dels mètodes més eficaços per al desenvolupament del talent dins d'una empresa, ja que promou la transmissió de coneixements de professionals de més trajectòria amb professionals júnior. En la mentoria empresarial, la figura del mentor és l'eix principal en la relació. El mentoring empresarial és remunerat.

L'aplicació de la mentoria social en la pràctica

El mètode de mentoria Dones Mentores és una eina d'intervenció social que promou la relació entre les persones que voluntàriament s'ofereixen donar suport com element d'empoderament personal. L'aplicació del vector social en Dones Mentores parteix de la prèvia que tot ésser humà posseeix un potencial al marge de la seva situació personal. Implica la incorporació d'un segon nivell en l'estructura bàsica de mentoring i s'orienta a persones en situacions de risc, exclusió, fragilitat o vulnerabilitat social. A Dones Mentores incidim en la superació dels límits provocats per la situació de vulnerabilitat en què es troben les dones. Quan apel·lem a les capacitats personals des de l'horitzontalitat, la igualtat i la participació, els resultats són ostensiblement millors. A diferència de la mentoria empresarial, la mentora i mentorada són igualment importants en la relació. La dignitat, l'empatia, la confidencialitat i el respecte mutu són imprescindibles. La mentoria social és voluntària i no remunerada.

La perspectiva de gènere implica orientar prioritàriament el projecte als següents objectius:

- Programa dirigit a dones
- Treball per la igualtat efectiva 50/50 segons Llei 17/2015 de 21 de Juliol
- Reconeixement de la doble victimització: social i de gènere
- Treball per a l'erradicació de totes les violències masclistes. Mirada interseccional. Enfocament en noves formes de violències, sobretot les més invisibilitzades, en línia amb Llei 17/2020, de 22 de desembre de modificació de la Llei 5/2008 del dret de les dones a erradicar la violència masclista
- Atenció al cicle vital de recuperació personal i social de les dones, dins el marc de la Llei 17/2020, art. 3 apartat f) que defineix l'àmbit de recuperació com "el procés de desvictimització en els àmbits afectats realitzat per les mateixes dones [...]"
- Reconeixement dels estereotips de gènere; treball des de la de-construcció d'aquests estereotips

-Reconeixement de les barreres professionals més comunes (sostre de cristall, bretxa salarial, infrarepresentació de dones a llocs de direcció, treballs tècnics i de gestió, infrarepresentació política...)

-Empoderament de les dones atenent a criteris d'interseccionalitat, des del seu reconeixement identitari, des de la seva femineïtat, del ser i/o sentir-se dones

EL NOSTRE IMPACTE

L'impacte social es veu en els resultats de la intervenció horitzontal complementària a l'equip de professionals d'atenció a dones i la implicació de les dones en la recuperació d'altres dones, que es converteix en un dels principals actius d'aquest projecte. L'impacte de gènere ve determinat per la incorporació transversal de tots els objectius que acabem de llistar. Destaquem, entre molts d'altres, els següents exemples:

Impacte general sobre dones en situacions de violència masclista: Destaquem acompanyaments a dones per mentores supervivents de violència masclista i per dones dedicades a la lluita contra la situació més extrema de la desigualtat com és la violència masclista. Acompanyament per experiència, reconeixement i superació dels danys patits. Treball "mirall" no només per superar aquesta violència sinó de sensibilització col·lectiva (en sessions individuals i col·lectives) en la identificació de les barreres que patim pel fet de ser dones i ser socialitzades sota el predomini d'estereotips i rols de gènere.

Impacte en dones migrades que acudeixen als serveis d'atenció que pateixen violència masclista: Incorporació aproximació interseccional: Dones doblement vulnerades; en situació de fragilitat per la seva condició de dona migrada i la violència masclista que pateixen. Acompanyament doblement qualificat dut a terme per mentores, algunes d'elles prèviament migrades i perfectament integrades als seus territoris. Impacte de gènere mitjançant l'acompanyament als seus processos de muda d'identitat, és a dir, d'entendre el que significa ser una dona als seus països d'origen i el que significa ser una dona al país de destinació. Tot això juntament amb l'acompanyament en la recuperació i la superació de la violència masclista.

Impacte sobre joves víctimes de violència i/o en fragilitat social, socialment en risc per famílies desestructurades: acompanyament intergeneracional per mentores de més edat amb experiències assimilables a les de les seves mentorades o trajectòries professionals desenvolupades en àmbits de la salut i atenció a dones joves. Mentoria basada en l'adquisició de la seguretat, la validació de decisions, l'autocura, treball de rols de gènere i els rols familiars absents. Pel que fa les relacions establertes i la trajectòria que aquest projecte aporta, destaquem l'impacte en la relació de mentoria, diferenciant aquest impacte entre mentores, mentorades i professionals dels equips derivants.

Impacte en mentores: A sessions individuals, grupals i enquestes de satisfacció a les mentores supervivents, es detecta un canvi de posicionament respecte la pròpia història de la violència, que es veu com una experiència vital que ha reforçat la seva capacitat personal i resiliència i que serveix d'exemple "per a alguna cosa i per a algú". De la mateixa manera, aquest programa ajuda les dones a millorar la seva autoestima, l'auto-concepte, la pròpia imatge, ja que en molts casos transiten des de figures de víctimes o supervivents a mentores d'altres dones. Finalment, és destacable l'ostensible millora de la seva seguretat i satisfacció personal, ja que participen i complementen els processos de recuperació d'altres dones des de l'experiència vital i no només des del saber fer professional. En els casos de mentores que no han patit violència masclista, als tancaments de les relacions de mentoria es detecta un sentiment de treball d'impacte comunitari, una constant voluntat de repetir l'experiència, un compromís i una sensació de creixement creuat amb les dones que han acompanyat.

Acompanyant des del que "un és i de l'experiència de cadascuna" esdevé una oportunitat per treballar la sororitat, autonomia i la xarxa.

Impacte en mentorades: A sessions individuals i enquestes de satisfacció recollim informació sobre millores en els estats d'ànim, l'autoestima i la seguretat personal de les dones, gràcies a l'acompanyament qualificat. En alguns casos es detecten millores en la presa de decisions, ja que aquestes poden contrastar-se i ser avalades per dones que han passat per experiències similars. Dones Mentores n'és un repte per a moltes dones, ja que desafia la resistència al principi de la relació amb una persona no coneguda i requereix l'establiment de relacions interpersonals. Atès que mentora i mentorada no es coneixen, aquest esforç es valora positivament per les mentorades en el trencament de les seves situacions d'aïllament i/o solitud, constituint un element de protecció present i futur.

Impacte als/les equips de professionals en la seva intervenció: Dones Mentores incorpora un plus en l'atenció qualificada, essent un recurs més a què els i les professionals dels serveis d'atenció a dones poden recórrer. En determinats casos d'aïllament i/o solitud, a més del benefici per a les mentorades, l'assignació d'una mentora a una dona, "des angoixa" (en les seves pròpies paraules) les professionals, perquè complementa la seva intervenció i ajuda a optimitzar el seu treball d'atenció integral. Les professionals mostren una major satisfacció en la seva feina, ja que reben formació en mentoria amb perspectiva de gènere i són els mateixos equips d'atenció que remetent algunes mentores i totes les mentorades al programa.

PRINCIPALS ACTIVITATS DEL 2022 - PROJECTES EN CURS (CATALUNYA, EUSKADI, MADRID, NAVARRA)

Cinc anys de Dones Mentores

El 21 de juny de 2022 vam reunir bona part de la xarxa de Dones Mentores – Emakume Mentoreak per a celebrar el 5è aniversari de la posada en marxa de la nostra Associació.

L'acte va tenir lloc al centre cívic Convent de Sant Agustí de Barcelona i va aplegar una cinquantena d'assistents, entre mentores, professionals dels diversos serveis municipals on tenim presència, persones i entitats col·laboradores del programa i alguns amics i amigues.

Vam viure la pre-estrena del documental "*C'est pas facile*" d'Ojalá Projects sobre la dura l'experiència del procés migratori de dones embarassades o amb infants a càrrec, amb la presència i comentaris de dues de les seves realitzadores, Anaïs Esmerado i Maria d'Oultremont.

L'acte es va completar amb la taula rodona sobre periodisme i corresponsalies en països en conflicte, tenint com a referent central el llibre "Dones Valentes" de la Txell Feixes, que formava part de la taula, juntament amb el periodista i documentalista, Oriol Andrés. El debat va ser dinamitzat per l'Alba Pous.

L'equip de DM-EM vam explicar què han significat aquests cinc anys i què hem fet durant aquest temps. Vam aprofitar per donar les gràcies a tothom que ha contribuït a fer que arribem fins aquí. També vam compartir alguns projectes de futur que estem començant a treballar.

Premi Llegat Valldejuli a Dones Mentores

El 29 de març de 2022, Dones Mentores va rebre el **Premi Llegat Valldejuli que atorga la Societat econòmica barcelonesa d'amics del país (SEBAP)**. Aquest premi distingeix, des de l'any 2012, l'entitat no lucrativa del tercer sector que més hagi destacat en l'atenció de persones en vulnerabilitat. En l'edició d'enguany, l'entitat reconeguda ha estat DM.

El lliurament va tenir lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona en el marc de la concessió dels premis anuals que atorga la SEBAP, entre ells el premi Llegat Valldejuli. El president de la SEBAP, Sr. Miquel Roca i Junyent, va ser l'encarregat d'entregar aquest guardó. L'acte va ser conduït pel Sr. Jaume Collboni i Cuadrado, tinent d'Alcaldia de l'àrea d'economia, treball, competitivitat i hisenda i va comptar amb el discurs d'obertura del Dr. Joan Massagué, director del Sloan Kettering Institute, sota el títol "Recerca acadèmica bàsica i aplicada, construïm un futur de progrés".

Programa Dones Mentores Sant Feliu de Llobregat

Dones Mentores compleix el seu primer any com a projecte d'impacte comunitari contra les violències masclistes a Sant Feliu de Llobregat. Hem iniciat el desplegament del projecte amb il·lusió i en un context de gran dificultat donades les fortíssimes conseqüències de la pandèmia per covid-19. Aquestes, no s'evidencien només a nivell social, sinó també assistencial, dels equips d'atenció a dones i agents socials municipals. Malgrat les dificultats o, precisament per elles, des de DM confirmem tots els nostres fonaments de fet, diagnòstic de necessitats i primers impactes identificats, la qual cosa ens anima a continuar avançant en el desenvolupament d'un model ad hoc per a la ciutadania de Sant Feliu de Llobregat.

Programa Pilot en co-lideratge amb EMAKUNDE - Mentoria a Biscaia; Mentores de Bizitu Elkartea.

Programa Pilot en co-lideratge amb EMAKUNDE. Bizitu Elkartea, associació de supervivents de Bizkaia, contacta amb Dones Mentores per a formar-se en mentoria i acompanyar a altres dones utilitzant aquesta eina. Amb la participació de EMAKUNDE, la proposta es converteix en la primera prova pilot de mentoria amb perspectiva de gènere d'Euskadi. Proposem formar a l'Associació Bizitu Elkartea per a treballar una línia de participació comunitària que proporcioni suport i acompanyament a l'oficina d'atenció a víctimes (OAV) a Bilbao.

Programa de la Mujer, San Fernando de Henares

San Fernando de Henares és el primer ajuntament de la Comunitat de Madrid a optar per la mentoria amb perspectiva de gènere de la mà de Dones Mentores – Emakume Mentoreak. Des del desembre de 2020 Dones Mentores va començar a treballar amb el consistori per establir les bases per la construcció d'una sòlida xarxa de mentores per a aquest municipi.

El Estatuts, codi de bon govern i més informació sobre les activitats de Dones Mentores estan disponibles, en català, castellà i anglès, a la nostra pàgina web: <https://donesmentores.com/>